

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Pacea dela București.

Sibiu, 15 August n.

Pacea între beligeranții din Balcani a fost încheiată în mod definitiv Duminecă, în 10 August n. în București, capitala regatului român, și prin aceasta s'a pus capăt celei mai sângeroase răboiri, care a putut să se nască între popoare creștine, mai nainte numai cu câteva luni aliate și înfrățite între olaltă.

Nu mai căutăm să stabilim de nou motivele, cari au dat naștere acestui războiu crâncen, care a istovit pe multă vreme puterile tuturor statelor implicate în el, ci ne bucurăm acum, că pacea a putut fi legată, și încă în mod definitiv. Ceea ce înseamnă, că tratatul de pace rămâne așa cum a fost compus și subscris din partea reprezentanților statelor interesate, singure în drept să-și reguleze afacerile și să-și aplaneze neînțelegerile, cu ținerea în vedere a intereselor lor proprii, nu ale altora.

Nu tragem la îndoeală îndreptățirea puterilor mari europene de a-și spune și ele cuvântul asupra tratatului de pace, din punctul de vedere al intereselor lor; dar motiv de a supune tratatul unei revizui, și eventual de a-l modifica, acum nu există, precum nu există nici voință la cele mai multe puteri mari europene de a face revizuirea, fiind toate prea bucuroase, că pacea s'a putut lega atât de repede, scăpându-le și pe ele de griji.

Singură diplomația monarhiei noastre a căutat la început să facă propagandă pentru revizuire, dar a rămas singură, cu totul izolată, cu dorința ei, pentru că și Rusia, care era la început asemenea pentru revizuire, a abandonat ideea revizuirii și a primit de bun tratatul de pace dela București. Se va conforma deci și diplomația noastră, care iarăși a eșit pe plan cu o dorință, pe care nu i-a împlinit-o nimeni.

Tratatul de pace, subscris Duminecă în București, nu e de altcund prim, care s'a legat în capitala României. S'a mai subscris aci un tratat de pace la anul 1812, și altul la 1886. Cel de acum e deci al treilea tratat de pace dela București. Și ce deosebire mare între aceste trei tratate de pace! Primul a fost încheiat între Turcia și Rusia, cu cooperarea celorlalte puteri, dar fără ascultarea principatelor române de atunci, chiar pe spinarea acestora, pentru că rezultatul pertractărilor de pace a fost acela, că Turcia a predat Rusiei partea cea mai frumoasă a Moldovei, făcând cu puțință Rușilor să-și mute granițele și pajiurile dela Nistru la Prut. Principatele române erau atunci marfă, care trecea dela un stăpân la altul!

Pacea dela 1886 s'a legat apoi la București între Bulgari și Sârbi, cari se războieră sub regele Milan al Sârbilor și principele Alexandru de Battenberg al Bulgarilor, eșind învingători acești din urmă, cari erau pismuiți de Sârbi, fiindcă se întărisea prea tare prin adnectarea Rumeliei. Și la legarea acestei păci și-a avut România rolul său de mijlocitoare a păcii, grație înțelepciunii regelui Carol și a ministrului-prezident de atunci Ioan Brătianu, marele patriot și bărbat de stat al României; dar totuși nu rolul cel mare și însemnat, am putea zice decizător, pe care l-a avut la legarea păcii din anul acesta.

Prin înțelepciunea și tactul cu care au fost conduse de astă dată pertractările de pace din București, prin nimerirea momentului celui mai potrivit pentru înfrarea României în acțiune, și prin felul cum a fost executată această acțiune, care nu a fost o acțiune de cucerire și de învingere, ci o acțiune de calmare și împăciuire a spiritelor înverșunate: România s'a ridicat sus, foarte sus, și Europa întreagă nu are decât numai cuvinte de laudă și de admirație la adresa ei. E o glorie nepe-

ritoare aceea pe care a secerat-o de astădată România, o glorie pentru care poate să o învidieze oricare din marele state europene.

Dacă se puneau toți diplomații lumii să esopereze ei pacea între cei impricinați, nu puteau să o facă decât în curs de multe luni și cu mari greutăți, pe când înțeleptul rege Carol, cu sfetnicul său Titu Maiorescu, a putut în șapte zile să-i impaze pe cei îndușmăniți de moarte. Și nu puteau se face lucrul acesta diplomații, pentru că ei se gândesc în prima linie la interesele statelor lor, și numai în linia a doua la interesele beligeranților, pe când România a făcut tocmai contrarul: a ținut în vedere interesele popoarelor, interesele păcii în prima linie, și numai în linia a doua interesele sale. Căci după ce a intrat odată în Bulgaria cu întreaga ei armată, în mod atât de impunător, cine o putea împede oare pe România să nu iee mai mult dela Bulgari, întreg cadrilaterul, linia Rusciuc-Varna, ori poate și mai mult? Dar n'a luat, și n'a cerut mai mult, decât atâtă cât a cerut din capul locului pentru ași vedea granița întărită și asigurată spre Bulgaria: linia Turtucaia-Dobrici-Balcic. România a arătat, că și în politică și în războiu trebuie se existe o cinste, care obligă pe cel cinstit.

Imprejurarea aceasta apoi, rămânerea pe calea cinstei până la sfârșit, a făcut, ca cei interesați se câștige o încredere nemărginită în conducătorii de astăzi ai statului român, și în consecință să le primească toate sfaturile date și să le împlinească toate dorințele exprimate. Așa apoi s'a ajuns la strălucitul rezultat pe care-l cunoaștem, la încheierea și semnarea tratatului de pace, al cărui întreg cuprins cetitorul îl va găsi mai la vale.

Și când stăm să ne întrebăm, că cui este a se datori acest înalt prestigiu la care a ajuns România pe urma celor întâmplate în zilele

din urmă în capitala ei, trebuie să ne gândim întâi la marele și înțeleptul rege al ei, Carol, care și-a avut și de astădată partea cea mai însemnată în întreaga acțiune, iar în rândul al doilea trebuie să ne gândim la țară, la populațiunea statului român, care cu o insuflețire ne mai pomenită a primit glasul de chemare al regelui său și s'a ridicat așazi-când întreagă pentru a intra în luptă pentru patrie și tron. Dar nu mai puțin însemnat este în rândul al treilea și rolul pe care l-au avut conducătorii de astăzi ai regatului român, membrii guvernului, în special dl prim-ministru Maiorescu, întru ajungerea la rezultatele atinse și la gloria câștigată. Iar despre o țară, în care Regele, poporul, guvernul, în perfectă armonie stau la o înălțime atât de mare cu privire la împlinirea datorinței, — cu tact și înțelepciune de o parte, iar de altă parte cu o insuflețire ca și care nu s'a mai văzut, — nu se poate spune decât aceea ce o spus de mult poetul despre ea, că: „Viitor de aur are“!...

Intre Isehl și București.

Maiestatea Sa, Monarhul nostru, a telegrafat la București, Regelui Carol, următoarele: „Te rog să primești sincerile mele felicitări pentru pacea legată sub conducerea ta, pace, care a pus capăt războiului din Balcani și a asigurat pacea țării tale. Cred că pacea va fi spre binele tău și al țării tale“. Maiestatea Sa, Regele Carol, a răspuns următoarele: „Îți mulțumesc din toată inima pentru caldul interes și amabila felicitare, adresată mie din prilejul legării păcii, aici în capitala mea. E un nou semn acesta despre credincioasa ta amicitie, manifestată mai ales în momentele grele față de mine. Fie, ca pacea acum legată să fie durabilă, spre fericirea națiunilor din Balcani, unde liniștea a fost mult încercată în ultimii ani“.

FOIȘOARĂ.

Cultivarea simțului muzical în școala noastră

De G. H. Preșmereanu.

Iată o întrebare, despre care ori cât s'a scris, totuși nu strică s'o atingem cât mai des, bine știind, cât de greu prinde la noi orice lucru bun.

Fiind apoi această chestie vitală de un interes general, e bine să venim cu discutarea ei în public, până ce își va afla o deslegare deplină.

E într'adevăr neexplicabil faptul, că noi Români nici azi încă nu ne-am pătruns de însemnătatea unei educații serioase în cele muzicale în general, și în special de rostul cultivării cântecului nostru național.

E cu atât mai neexplicabilă această apariție, cu cât mai la fiecare ocazie ne place să ne atribuim măgulitorul epitet de popor muzical. Ne place să credem, că suntem dela fire dăruiti cu un simț pronunțat pentru frumos, și în deosebi pentru frumosul în muzică. In deosebi e cunoscută doară zicala: „Românul s'a născut cu doina“.

Nu de părerea aceasta sunt însă străinii. Și tocmai această deosebire de vederi, între felul cum ne place să ne caracterizăm noi,

și cum ne consideră străinii, este care mă lasă nedumerit.

E bine însă, ca cu răspunsul să nu ne prea pripim, ci să căutăm să fim obiectivi, recunoscându-ne și părțile slabe, căci numai astfel e cu puțință o îndreptare și apoi și o înaintare, în toate privințele.

Dacă în discuția cu străinii auzim și unele păreri mai puțin favorabile despre noi în privința culturii muzicale, e firesc lucru, că prin aceasta se vizează niște stări triste, dar nu mai puțin reale dela noi. Să înfierișcă puțină atenție, ce se dă la noi unei cultivări sistematice a gîstului muzical.

Nu e la loc dară să ne revoltăm pentru un cuvânt ca acesta, spus cu sinceritate, ci mai bine ar fi să ne năzuim a sana răul.

De câteori împrejurarea aduce cu sine să intru în discuție cu vreun străin în ce privește cultura muzicală a poporului nostru, un sentiment de jenă încearcă sufletul meu auzind păreri puțin măgulitoare ce le au de pildă Nemții despre noi, încât privește stările triste esagerate, cari păreri, — dacă și sunt ceva esagerate, — totuși au și un sâmbure de adevăr într'ânsele.

Mai ales însă trebuie să ne rușinăm pentru stările triste ce mai dăinuiesc și acum pe terenul cultivării gustului muzical la noi, și în deosebi pentru nepăsarea ce o vedem față de muzica noastră națională, care se știe, ascunde în sine adevărate comori.

Și de cene-am revolta în fața acestor constatări? Doar' înșiși lipsa noastră de interes pentru ce e frumos, puțină atenție, ce se dă unei cultivări sistematice și serioase muzicii noastre, este care face pe străini să ne detragă, ba chiar să ne deneghe frumosa noastră calitate, precum e: talentul muzical, simțul pentru frumos, cu cari ne place să ne lăudăm!

Ce e drept, noi Români suntem (cel puțin în anumite ținuturi) în măsură mai mare dotați cu simț muzical decât alte popoare conlocuitoare. Dovadă ne sunt și sărbările recente de adevărată glorie națională, din Brașov și Sibiu, cu reprezentările lor de operă, la nivel european.

Dar chiar dacă ar fi așa, trebuie să se știe, că fire muzicală și pricepere sunt două lucruri deosebite.

Pentru prima, cu care întrucât ne putem fâli ne-ar putea-o spune numai cei angajați cu arangierea acestor festivaluri din urmă, și care încă e în mare parte stingherită, din cauză că ne lipsește a doua condiție, zic, pentru firea noastră muzicală, care este un dar al naturii, iar nu un merit al nostru, nu ne putem revendica nici un fel de titlu de superioritate față de străini.

Ori cât de greu ne vine nouă să recunoaștem puțină pregătire muzicală la ținerea noastră și în consecință și puțină pricepere pentru o muzică mai de samă, — mai ales că avem convingerea nestrămutată

despre aptitudinile noastre pronunțate muzicale, totuși trebuie să ne dăm bătăi în fața argumentelor străinilor, cari bind vorba de ași dovedi superioritatea lor muzicală, se pot provoca la un trecut cultural de sute de ani.

Un trecut de sute de ani de muncă culturală pe acest teren!

Pare că aud peunii din rândul nostru observând ironic: Da ce folos de atâta cultură pentru omul puțin înzestrat dela natură!

Se știe doară, că Românul cu înăscută sa înclinare pentru muzică, cu dispoziția sa firească de a tot cânta, cu toată ocazia, fie de bucurie, fie de întristare, e în stare să învingă, relativ mai ușor, greutățile de reprezentare ale unui concert, sau chiar și opere. E adevărat, numai cât acest cuvânt „relativ“ n'ar trebui să mai figureze azi în scrisul nostru, doar trăim alături de celelalte popoare, deci în lupta de înaintare în cultură, ca și în lupta pentru traiu, trebuie să dovedim succese, nu relative, ci absolute. Trebuie să ne arătăm hărnicia și capacitatea în măsură egală, dacă vrem să nu fim delăturați din rândul popoarelor culte.

Pași trebuie să ținem cu ceilalți și în aplicarea mijloacelor de cultură pe toate terenele!

Ce e însă dureros, chiar afirmațiile noastre despre mult trimbișatul simț muzical

Tratatul de pace dela București.

— Textul oficial. —

Tratatul de pace, legat între reprezentanții statelor implicate în războiul din Balcani, Duminecă, în 10 August nou, în București, are textul următor:

Maiestatea Sa Regele Bulgariei de o parte și MM. LL. Regele Grecilor, Regele Muntenegrului, Regele României și Regele Sârbiei de altă parte, însușiți de dorința de a pune capăt stărei de războiu actualmente existând între țările respective, și dorind dintr'un gând de ordine să stabilească pacea între popoarele atât de mult timp încercate, au hotărât de a încheia un tratat definitiv de pace. Numitele Maiestăți au numit în consecință pe următorii plenipotențieri:

(Aci se înscrie numele tuturor plenipotențiarilor).

Acordul fiind din fericire stabilit între ele, au convenit asupra următoarelor stipulațiuni:

Art. I. Va fi, cu începere din ziua schimbării ratificării prezentului tratat, pace și amicitie între M. S. Regele Bulgariei și MM. LL. Regii României, Muntenegrului, Sârbiei și Greciei, precum și între moștenitorii și urmașii lor, statele și supușii lor respectivi.

Art. II. Între regatul Bulgariei și Regatul României vechea frontieră între Dunăre și Marea Neagră este conform cu procesul verbal Nr. 5 din 22 Iulie 1913 al conferinței din București rectificată în modul următor:

Noua frontieră va pleca dela Dunăre în sus de Turtucaia, pentru a se termina la Marea Neagră la Sud de Ekrene.

Între aceste două puncte extreme linia de frontieră va urma traseul indicat pe hărțile 1/100.000 și 1/200.000 ale statului major român și conform cu prescripțiunile anexate.

Este în mod formal stabilit, că Bulgaria va dărâma cel mai târziu în timp de doi ani lucrările de fortificație existente și nu va construi altele la Ruseiuc, la Șumle, în țara intermediară și într-o zonă de 20 kilometri în jurul Balicului.

O comisiune mixtă, compusă din reprezentanții celor două înalte părți contractante, în număr egal din ambele părți, va fi însărcinată în cele 15 zile care vor urma semnăturii prezentului tratat să execute pe teritoriul trasat noua frontieră, conform cu stipulațiunile precedente. Această comisiune va proceda la împărțirea proprietăților și a capitalurilor care au putut aparține până acum districtelor, comunelor sau comunităților de locuitori separate de noua frontieră. În caz de neînțelegere asupra traseului și asupra măsurilor de executare se angajează să se adreseze unui al treilea guvern amic, pentru a-l ruga de a desemna un arbitru, ale cărui hotărâri asupra punctelor în litigiu vor fi considerate ca definitive.

Art. III. Între Regatul Bulgariei și Regatul Sârbiei frontiera va urma, conform cu procesul verbal hotărât de delegații militare respectivi și anexat la protocolul Nr. 9 din 25 Iulie (7 August) 1913 al conferinței din București, traseul următor:

Linia de frontieră va pleca de la vechea frontieră de la vârful de munte Palario, va urma vechea frontieră turco-bulgară și linia de împărțire a apelor între Vardar și Struma, cu excepțiunea, că valea înaltă a Strumitei va rămâne pe teritoriul sârbesc; ea se va încheia la muntele Be-

lasice, unde se va lega de frontiera bulgaro-grecă. O descrițiune amănunțită a acestei frontiere și traseul ei pe harta 1/200.000 a statului major austriac sunt anexate prezentului articol.

(Urmează clauzula de mai sus, cu numirea comisiunii mixte în caz de neînțelegere).

Art. IV. Chestiunile relative la vechea frontieră sârbo-bulgară vor fi regulate conform cu înțelegerea intervenită între cele două înalte părți contractante în protocolul aclus la prezentul articol.

Art. V. Între Regatul Bulgariei și Regatul Greciei frontiera va urma conform cu procesul verbal hotărât de delegații militare respectivi și anexat la protocolul Nr. 9 din 25 Iulie (7 August 1913) al conferinței din București.

Linia de frontieră va pleca dela noua frontieră bulgaro-sârbă pe creasta Belasico-Planina, pentru a se încheia la imbucătura râului acestuia la Marea Egee.

Între aceste două puncte extreme linia de frontieră va urma traseul indicat pe harta 1/200.000 al statului major austriac și conform cu descrițiunea anexată la prezentul articol.

(Urmează iarăși clauzula cu comisiunea mixtă în caz de neînțelegere).

Este în mod formal stabilit, că Bulgaria se deziste de acum de orice pretenție asupra insulei Creta.

Art. VI. Cartierele generale ale armatelor vor fi imediat informate de semnarea prezentului tratat. Guvernul bulgar se angajează a readuce armata sa în a doua zi dela înștiințarea semnării tratatului pe picior de pace. El va dirija trupele sale către garnizoanele lor, unde se va proceda în cel mai scurt timp la retrimiteră diverselor rezerve la căminurile lor.

Tupele a căror garnizoană se găsește situată în zona de ocupațiune a armatei vreneia din părțile contractante, vor fi dirijate spre un alt punct al vechiului teritoriu bulgar și nu vor putea merge la garnizoana lor obișnuită de cât după ce zona de ocupațiune mai sus arătată va fi evacuată.

Art. VII. Evacuarea teritoriului bulgar, atât cel vechiu cât și cel nou, va începe imediat după demobilizarea armatei bulgare și va fi terminată cel mai târziu în 15 zile. În tot acest timp, pentru armata de operațiune română zona de demarcațiune va fi indicată de linia Șistov—Levea—Turski—Isvor—Glozene—Zletitza—Mirko—Arebo—Konak—Orhan—Mezdra—Vratza—Bercovitz—Lom—Dunăre.

Art. VIII. În tot timpul ocupațiunii teritoriilor bulgare, diferitele armate vor păstra dreptul de rechizițiuni, plătind în numerar.

Ele vor avea libera întrebuințare a liniilor drumurilor de fer pentru transporturile trupelor și aprovizionărilor de orice natură, fără să fie locul la despăgubirea autorității locale.

Bolnavii și răniții vor fi sub paza ziselor armate.

Art. IX. Îndată ce va fi posibil, după schimbul de ratificări a prezentului tratat, toți prizonierii de războiu vor fi înapoiați în mod reciproc.

Guvernele înaltele părți contractante vor desemna fiecare comisari speciali însărcinați de a primi pe prizonieri.

Toți prizonierii în mâinile unuia dintre guverne vor fi predați comisariatului guvernului căruia aparțin, sau reprezentantului său

autorizat în mod special, la locul care va fi fixat de părțile interesate.

Guvernele înaltele părți contractante își vor prezenta reciproc unul altuia, de îndată ce va fi posibil, după remiterea prizonierilor, cheltuelile direct suportate de ele pentru îngrijirea și întreținerea prizonierilor, din ziua prinderii sau remiterii până în ziua morții sau predării lor.

Se va face compensații între sumele datorite de Bulgaria uneia din celelalte înalte puteri contractante și acelea datorite de aceasta Bulgariei, și diferența va fi plătită guvernului creditor îndată ce va fi posibil după schimbul de socoteli arătat mai sus.

Art. X. Prezentul tratat va fi ratificat și ratificările vor fi schimbate la București în termen de 15 zile, sau cel mai curând posibil.

Pe credința cărora, plenipotențiarilor respectivi au semnat și au pus sigiliile lor.

Făcut la București, în a 28 zi a lunii Iulie (a zecea zi a lui August) a anului 1913.

Între București și Berlin.

Încă Mercuri, săptămâna trecută, când a fost decretată în principiu legarea păcii între beligeranții din Balcani, Regele Carol al României a telegrafat împăratului Wilhelm al Germaniei, comunicându-i însemnatul eveniment, și mulțumindu-i pentru sprijinul dat și cu aceasta ocaziune, mai ales însă pentru faptul, că în urma intervenției împăratului Wilhelm (la Regele Greciei) pacea legată poate fi considerată de definitivă. Împăratul Wilhelm a răspuns apoi Regelui Carol următoarele:

„Maiestății Sale Regelui la București. Telegrama ta sosită azi noapte, este o adevărată și mare bucurie pentru mine. Îți exprim din toată inima felicitările mele cele mai sincere pentru frumosul succes pe care nu numai poporul tău, dar și toate statele beligerante și împreună cu ele întreaga Europă îl datoresc politicii tale înțelepte, isvorită din concepția unui adevărat bărbat de stat. Pentru mine este în același timp o mare satisfacție dacă menționezi, că am putut contribui și eu la cele dobândite acum. Atotputernicul Dumnezeu să te aibă sub stăpân și să-ți dăruiască zile multe, pentru binele țării tale, a cărei strălucită dezvoltare o urmăresc cu sinceră prietenie și cu admirație. Mă bucur de colaborarea noastră comună în folosul păcii. Wilhelm”.

Maiestatea Sa Regele Carol a telegrafiat imediat următoarele:

„Maiestății Sale Împăratului și Rege, la Swinemünde. Cuvintele afectuoase din telegrama ta așa caldă și isvorită din inimă mă umplu de mândrie și de sinceră recunoștință. Sunt fericit, că prin intervenirea mea s'a putut pune capăt unui războiu îndelungat și sângeros, și s'a putut asigura pacea în peninsula balcanică. Să ne fie acum îngăduit de a privi cu siguranță în viitor și de a intra într-o perioadă mai lungă de liniște, pentru ca să renască încrederea în toate ramurile vieții publice. Îți mulțumesc încă odată din suflet pentru interesul tău cel viu și pentru partea eficientă luată de tine la ultimile evenimente atât de însemnate pentru țara mea. Carol”.

Două toaste.

Sâmbătă sare, la orele 8, înainte de semnarea tratatului de pace, s'a oferit delegaților păcii un prânz de gală la ministerul român de externe. S'au rostit două toaste, unul din partea domnului Titu Maiorescu, stăpânul casei, și altul din partea dlui Pasici, ministru-president sârbesc. Domnul Maiorescu a spus următoarele:

„Conferința pentru pace și-a terminat misiunea: ea va proceda mâine la semnarea tratatului definitiv. Sunt fericit de a exprima încă odată delegaților statelor balcanice creștine mulțumirile noastre pentru onoarea ce ne-au făcut de a veni la București, ca să făptuim în capitala României opera păcii atât de arător dorită și atât de plină de făgădueli pentru viitorul statelor noastre. Acordul care a putut să se stabilească în așa puține zile și unitatea de vederi ce am constatat cu acest prilej înseamnă o nouă mare forță în Europa. Acest rezultat a fost dobândit prin munca neobosită, prin înalta concepțiune, prin devotamentul patriotic și prin spiritul de conciliațiune de care conferința a dat dovadă. Să ridicăm paharele noastre în sănătatea ilustrilor colaboratori la marea operă de pace”.

Răspunsul domnului Pasici a fost apoi următorul:

„Cuvintele rostite de iubitul și stimatul nostru președinte, Excelența Sa dl Maiorescu, fac să reiasă bine înalta importanță a operei istorice ce a îndeplinit conferința din București. Delegațiunile care au avut onoarea să reprezinte țările lor la această conferință, cred a fi putut aduce cel mai bun omagiu

României și Suveranului ei, asigurând popoarelor balcanice pacea pentru viitor. Sarcina noastră odată împlinită, prima noastră datorie este de a exprima cu acest prilej sentimentele noastre sincere de adevărată mulțumire pentru primirea binevoitoare și ospitalieră ce am întâmpinat în nobila capitală a României. Înainte de toate sentimentele noastre se îndreaptă către persoana venerabilă a Majestății Sale, Regelui Carol, ale cărui înalte virtuți, înțelepciune și dreptate au ridicat România la un grad de cultură și putere, cari fac din ea un prim factor politic în sud-estul Europei. În timpul glorioasei domnii a Majestății Sale Regelui, România și-a câștigat un titlu irevocabil la recunoștința popoarelor balcanice, mai întâi prin generoasa sa participare la opera emancipării lor și apoi prin rolul istoric ce a îndeplinit acum în modul cel mai eficace în favoarea echilibrului balcanic, care pune o nouă temelie pentru propășirea viitoare a acestei părți a Europei. Mulțumim de asemenea eminenților bărbați de stat, cari compun guvernul Majestății Sale, și al cărui onorabil președinte, dl Maiorescu, prin marele său talent, prin curtenia sa, și prin experiența sa a sluit cu o siguranță și o rezolvare demne de admirație să ducă la bun sfârșit sarcina acestei conferințe pentru pace. Fac urări, ca România să rămână totdeauna în fruntea națiunilor ce reprezintă, arătându-le calea ordinii, a păcii și a progresului. Ridic acest pahar în sănătatea și pentru gloria Majestății Sale Regelui Carol, a ilustrei sale case, a guvernului regal și a propășirii acestei frumoase țări”.

Cronică pedagogică.

Jean Paul ca pedagog.

de Dr. C. Papuc, Săcele.
(Urmare).

Despre individualitatea omului ideal tratează poetul pedagog în 7 paragrafe (L. II, 2 § 25—32). Insași natura arată — zice el — că cu cât mai favorabile sunt condițiile vieții, cu atât mai lămurită e diferențierea creaturilor, pe care o implică în sine, și ori-ce perfecționare a vieții organice e condiționată de răspândirea culturii. De aceea toți recunosc fundamental importanța individualității, numai că educatorii își simt prea mult „Eul” lor și prea puțin pe cel al elevului. „Educatorul se năzuiește să se imprime și reproducă în spiritele fragede fără apărare și neformate ale copiilor. Părintele copilului voiește să devină și tatăl spiritului acestuia”.

Eul, personalitatea, individualitatea constă — după J. P. — nu în nivelarea și cumpănirea accesorie a singuritelor puteri, ci într'un senz intern al tuturor simțurilor. El este cel-ce propriu zis leagă într'un suflet toate puterile interne, estetice, morale și intelectuale. Autorul nostru însă e contra credinței, că „omul ideal de valoare”, care trebuie să locuiască și respire în fiecare singur, ar apărea la toți indivizii numai într-o singură formă anumită, ci e este după concepția lui atât de diferit de cel al fiecărui altui om, încât și asemănarea cea mai evidentă, care s'ar putea constata, ar fi de fapt numai o înșelare: „omul ideal al lui Fenelon, așa plin de iubire și putere, — omul ideal al lui Cato, — așa de puternic și iubitor, nu ar putea fi confundat și schimbat, fără sinucidere spirituală”. (L.) Mai curând se recunoaște el în cel genial, și ca atare trebuie mai bine cruțat. Ceea-ce nu înseamnă, că el ar putea fi neglijat în naturile mediocre. Educatorul are să facă deosebire între individualitatea capului și cea a inimii. Cea dintâi să-o desvolte, pe a 2-a să o conducă. Prima e „melodie”, a 2-a „armonie”. Nici una din aceste puteri nu are să fie slăbită cumva, ci numai contrapunctul ei trebuie întărit, aducându-se astfel armonie în întreg. În concret e foarte greu a găci caracterul cui-va. Durere, sunt 3 lucruri greu de aflat și de dat: „a avea un caracter — a-l descrie — a-l găci”. A defini în vorbe pe omul ideal de valoare al lui J. P. înseamnă a-l considera ca: „maximul armonie al tuturor dispozițiilor individuale la un loc luate”.

Aceste păreri psihologice ale lui J. P. despre omul ideal stau în strânsă legătură cu „ideile înăscute” ale lui Plato.

După înțeleptul grec singura existență adevărată o au ideile, pe cari sufletul înainte de împreunarea sa cu trupul le vede într'un mod intuitiv. După aceasta unire cu corpul, el pierde intuiția nemijlocită a ideilor, cari rămân acum învălitate pentru el atâta timp, cât educația adevărată ajută sufletului să le elibereze, să le reproducă, transpunându-se în starea de preexistență a ideilor intuite. Tot binele, toate adevărurile supra-simțuale, zac deci original în om și toată cunoașterea nu e alta, decât o aducere aminte de ideile originale. Acestea nu se nasc pe baza apercepțiilor noastre externe și interne, ele nu se câștigă, ci sunt numai eliberate din robia corpului, prin delăturarea piede-

nu prea sunt aflate de întemeiate din partea altora.

Și de fapt, ce am putea reflecta la argumentele atât de sdrobitoare ale unui instructor de muzică străin, care mai zilele trecute mi-a declarat mie, că dintre toți elevii săi, băieții români, cu unele mici excepții de talente mai pronunțate, în genere sunt cei mai greoi la învățarea vreunui instrument! Instruarea lor cauzează instructorului cea mai mare bătaie de cap, — spunea el. — Se pare de fapt paradox! Cum se împacă adevărat afirmarea de mai înainte, că suntem popor muzical, cu simț ales pentru frumos, cu constatăriile acestea, puțin măgulitoare?!

Lucrul e espicabil, după părerea mea, dar cel mult așa fel, că salvează reputația noastră de popor cântăreț, dară nici decât nu ne dă îndreptățirea la numirea de popor cu adevărată pricepere pentru frumos.

După părerea mea puținul spor cel dovedesc copiii noștri în creșterea lor muzicală se reduce numai și numai la puținul interes, ce se arată în familiile noastre față de artă, sau mai bine zis, la lipsa de acest interes, pentru-că se știe, că unde e interes presupunem o lucrare cu tragere de inimă, ce curge din curată însușire pentru frumos, și nici de cât o muncă de mână-tuală, — după cum vedem la mulți din tinerii noștri.

E de fapt de mirare de câtă nepăsare dăm dovadă și azi, când e vorba să facem

părtași pe copiii noștri de o cultură completă, din care nu e permis să lipsească un factor de preț, și adevărată cultivarea frumosului în artă, și în deosebi în muzică, nobilitarea gustului și simțului muzical.

Încrezuți în pronunțatul nostru simț muzical, care de altm, după cum văzurăm, în unele cazuri poate să formeze încă obiect de discuție, ne credem în poziția a ne putea măsura cu străinii!

Chiar însă dacă am admite, că poporul nostru dispune de un grad mai mare de talent firesc muzical, totuși ori cine trebuie să înțeleagă, că numai spre laudă nu ne poate slugi aceasta, dacă nu vom ști profita de acest privilegiu și favor, cu care ne-a dăruit natura, perfecționându-l așa, ca se întrecem pe celelalte popoare mai puțin dotate dela fire.

Căci să nu credem, că acest simț înăscut ne-ar dispensa de sarcina de a munci sistematic, în cadrele unei culturi serioase muzicale, la nobilitarea gustului muzical al tineretului nostru.

Ba tocmai împrejurarea, că în tinerețel român avem elemente mai accesibile pentru muzică, ar trebui să ne îndemne să lucrăm cu mai multă tragere de inimă, ca să dovedim rezultate mai prețioase decât străinii.

(Va urma).

cilor pe cari le pune el. Să ne amintim în privința acestora numai de frasa lui J. Paul: „Într'un Antropolit se încorporează pe pământ omul ideal și educatorul are numai să rupă crusta de piatră, să elibereze pe omul ideal acoperit în copil”. Nu intrăm aici în greșala afirmațiunii despre preexistența ideilor, care reclamă și pe cea a sufletelor înaintea corpurilor. Amintim numai, că psihologia sec. 18 pe care și bazează J. P. teoria sa pedagogică era prea puțin înșușită să dea o lămurire și clarificare a desvoltării vieții sufletești în om. De aceea, fiindcă el găsi în psihologie multe neclare și neînțelese despre suflet, de aceea se transpuse el ușor în domeniul mistic al ideilor înăscute. „E totuși mai aproape pentru poet de a rămâne plin de admirație în fața neînțeleșului, decât să distrugă unele iluzii poetice scumpe, prin dismentarea celor necunoscute”. (Lange: Levana pg. LXXI).

De scopul educației se ține și *ridicarea copilului peste spiritul timpului*, îndeosebi, ireligios, pălămas, divizat în interiorul lui, de o nervozitate bolnavă, cum era cel de pe vremea când se scria „Învățătura despre educație”. Avertismentul lui la adresa educatorilor și părinților acestui timp: „Nu intrați în curentul ce vă duce în mare, a cărei mișcare nu o puteți măsura din lipsă de term!” se potrivește și pentru timpul nostru, când tineretul fără un teren solid (term), adevărată cultură și educație religioasă și morală necesară, să dedă diferitelor curente nesănătoase, cari îl duc în marea imensă a rătăcirilor și primejdii de cari bantue și spiritul timpului nostru.

Ceea-ce a spus Jean Paul, care a experimentat urmările desastroase ale timpului său, lăsat în mare parte de cultură religioasă-morală — despre armele în contra demoralizării, cari sunt: religia, iubirea și voința, rămâne un document de mare valoare și pentru educația religioasă-morală a copiilor și tineretului zilelor noastre.

„Inarmați — zice el — contra lumii prezente, care încunjură pe copil de toate părțile, ca și pentru viitor, cu un contrapond a 3 puteri: voința, dragostea și religia”.

Din scopul, spiritul și principiul fundamental al educației — moralitate și religiozitate — rezultă și *importanța* cea mare a acestei arte. Ea nu poate fi îndesjins accentuată pe primele pagini, cu care începe Levana (I. 1 § 1—3), ci rezultă din întreg cuprinsul cărții, unde fie-care copil e considerat și are să fie ținut de sfânt. Prețul lumii celor mici trece pe cel al celor mari. Copiii reprezintă nu numai viitorul, ci ei înfățișează și trecutul întinerit.

Stă în puterea educatorilor și a părinților, cari sunt „legendarii și potenții jucând față de copii rolul pe care-l au „zeii fața de oameni” să contribuie la *binele și fericirea omenirii* prin grăji și conștientiositate ca cari își îndeplinesc misiunea față de copii și e-le-vii lor. Pe când neglijența acestui oficiu se răsună amar în prima linie asupra copiilor, și apoi asupra totalității societății în genere.

Deci nici o neseriositate, nici o trăgănare și întârziere în această privință. Educația copilului are să *înceapă* deodată cu îngrijirea lui corporală, *imediat după naștere*. (L. III 1 § 39—44).

J. Paul sfătuiește, ca în primii ani ai vieții să se facă cel mai mult, căci ceea ce se poate ajunge la început cu ușurință, mai târziu e ajuns numai cu multă străduință. „Tot ce e la început, rămâne etern în copil. Prima coloare, prima muzică, prima floare impodobesc cortina vieții sale”. În această fregedă vârstă a copilăriei să decide întreaga dezvoltare morală a omului de mai târziu, căci din copilul gingaș educatorul poate să formeze ingerul, căruia-i deschide porțile raiului, sau poate să-l facă „drac” merit iadului.

(Va urma).

Conferențele învățătoarești.

Convocare.

În senzul circulei consistoriale din 14 Martie 1913 Nr. 3642 Școl. prin această convoc pe toți învățătorii noștri dela școlile noastre confesionale gr.-or. române din protopopiatele Săliștei și Mercurei la conferința cercuală, care se va ține în Pojăna (Poiana) la 20 și 21 Septembrie 1913 st. v. pe lângă următoarea

Ordine de zi:

1. În 20 Septembrie la 8 oare a. m. invocarea Duhului Sfânt.
2. În 20 Septembrie la 9 oare v. m. discurs de deschidere rostit de comisarul consistorial Dr. Ioan Lupuș.
3. Metodele după cari s'a predat și după cari se predă astăzi limba maghiară în școlile noastre, de Ilie Oltean și G. Păcurariu.
4. Limba maghiară în cl. I. (tratare teoretică și lecție practică), proponent Ioan Preda.

5. Limba maghiară cl. II (tratare teoretică și lecție practică), proponent Ioan Dancu.

6. Limba maghiară cl. III. (tratare teoretică și lecție practică), proponent Gheorghe Mha.

7. Limba maghiară cl. IV (tratare teoretică și lecție practică), proponent George Ghișe.

8. Limba maghiară cl. V. (tratare teoretică și lecție practică), proponent George Iltu.

9. Limba maghiară cl. VI (tratare teoretică și lecție practică), proponent Remus Pop.

10. În 21 Septembrie la 8 oare a. m. „Manualele din limba maghiară din școlile noastre și modul de întrebuintare” de Petru Giura și Alexandru Iosof.

11. „Care ar fi metoda cea mai potrivită spre a satisface cerințelor articolului de lege XXVII din 1907 cu privire la punerea limbii maghiare, ținând în același timp seama de scopul general al învățământului și de caracterul special al școlilor noastre”. — Tema aceasta o vor lucra acei învățători, cari vor să concureze la premiul *Andrei Băseanu de 240 coronane* și o vor înainta comisiei permanente, fără indicarea numelui autorului, ci numai cu un motto, care să fie scris atât pe lucrare cât și pe plicul închis, în care va fi numele autorului și care se va desface numai din partea Preș. Ven. Cosist.

12. Mișcarea pedagogică literară din ultimul an școlar, de Ilie Arsenie și Nicolae Serb.

13. Raport despre starea învățământului din cerc, de Mateiu Scorobet și Constantin Criștiu.

14. Eventuale propuneri și interpelări. Szelistye (Săliște) în 9/22 Aprilie 1913.

Dr. Ioan Lupuș
comisar consistorial.

NOUTĂȚI.

Decorati. Maiestatea Sa, Regele Carol, a conferit domnului Titu Maiorescu, președintele conferinței pentru pace și prim ministru român, colanul ordinului Carol, și a decorat și pe ceilalți membri ai delegațiunii din conferința de pace, cu excepția delegației bulgare, ai cărei membri s'au rugat să nu li se dea nici o decorație.

Adunarea societății pentru fond de teatru. Ni se comunică, cumcă adunarea generală a Societății pentru fond de teatru român se va ține anul acesta în Caransebeș. Terminul încă nu e fixat.

Demobilizăm și noi. După știrile venite din cercuri înalte militare, vor fi trimiși acasă în zilele apropiate rezerviștii, chemați pentru întregire de trupe, dela corpurile de armată din Bosnia, Hertegovina și Dalmația.

Indărătul altora. O foaie militară arată, că o brigadă de infanterie are în Franța și în Germania 72, în Rusia 64, în Italia 54, iar la noi numai 42 de tunuri. Prin urmare, fiindcă stăm cu mult îndărătul altora, trebuie urcat și la noi numărul tunurilor cel puțin la 60 de fiecare brigadă. Să-l urcăm, căci popoarele monarhiei și așa nu mai știu ce să facă de imbuitate!

Omorați de trăsnet. Ziarele din Sârbia scriu, că cu ocaziunea unei furtuni mari din zilele trecute a trăsnet în apropierea lagărului trupelor sârbești de pe câmpul de război, și din nenorocire tocmai colonelul și vicecolonelul regimentului de artilerie au fost atinși, rămânând amândoi morți pe loc.

† **August Bebel**, șeful socialiștilor din Germania, a decedat într'un sanatoriu din apropierea orașului Zürich (Elveția), în etate de 73 ani.

Croitor român în Budapesta. Domnul Teodor Cristea ne avisează, că a cumpărat atelierul de croitorie din Budapesta, IV Văci utca 51. pe care-l va conduce în viitor ca proprietate sa, fiindu-i firma deja improprietă.

Cerșitorii. Cu ocaziunea târgului de țară din urmă din orașul Debrețin poliția de acolo a început să se cam intereseze de cerșitorii cari veniseră în număr îngrozitor de mare, ca să facă „afaceri” în Debrețin. Mai mulți din ei au fost arestați, pentru că erau numai simulanți, iar alții au venit în conflict cu poliția din alt motiv: au fost angajați pe bieții cerșitori, să câștige pentru ei, fiindcă îi poartă cu trăsura dintr'un oraș într'altul, și să se mulțumească numai cu o parte minimală din câștig. Unul dintre acești șefi de cerșitori e om cu stare bună, are casă și moșie. S'a început cercetare în contra tuturor.

Avis. Aduc la cunoștința publicului, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Brad. Dr. *Stefan Hărăguș*, avocat.

Visuri groaznice. Din Steyr se scrie, că zilele trecute a sosit o doamnă din Viena acolo, spre ași cerceta rudeniile. Într-o noapte, când dormeau toți, doamna a sărit din pat, o alergat la fereastră, și deschizându-o a sărit dela etagiul al doilea afară, la stradă. Grav vulnerată a fost dusă la spital. S'a deschis o anchetă și cei din casă au spus, că au auzit, cum nefericita a strigat, deșteptându-se din somn, și iute a alergat la fereastră, sevrind fapta pe care ei nu au mai putut-o împiedeca, când au sărit și ei din pat. Veninduși mai târziu în fire, nenorocita a fasonat, că de mai multe nopți are visuri groaznice. Așa și în noaptea aceasta fatală a visat, că a venit un cutremur de pământ, casa se clătina, și ea de frică a sărit pe fereastră la stradă. Se crede, că va rămâne în viață.

Clopotul Sevastopolului. În războiul din Crimeea, purtat de Francezi în contra Rusiei, a căzut în mâna Francezilor și clopotul cel mare și cu multe aurituri al bisericii catedrale din Sevastopol, care până acuma a fost păstrat în catedrala Notre-Dame din Paris. La insistențele guvernului rusesc s'a decis guvernul din Franța se dea Rușilor îndărăt clopotul acesta, care are o greutate de 3000 kilograme, și cum se scrie dela Paris, clopotul e deja pe drum spre Sevastopol, unde va fi așezat cu mare ceremonie la locul sev, de unde lipsește dela anul 1855.

Bureți veninoși. În Canija-mare o familie întreagă a fost otrăvită pe urma consumării de bureți, cari nu erau bureți buni, ci veninoși. Un funcționar dela gară a adus adevărată seara acasă niște bureți, cari au fost gătiți de cină și consumați. Pe la miezul nopții tuturor membrilor familiei li-s'a făcut rău; capul familiei a alergat la medic, dar a murit pe drum, când venea acasă dela medic, asemenea a murit nevasta și soacra lui, iar cei doi copii ai sei, cari pe semne au mâncat mai puțini bureți, se află acum în spital și se crede că vor putea fi salvați.

Hoți îndrăzneți. În Moerel, lângă Zürich (Elveția), s'au prezentat Duminecă d. a. trei indivizi la oficiul postal de acolo, și spunând, că sunt turiști, au închiriat două odăi din apropierea poștei, proprietatea șefului de poștă, spunând, că au se rămân câteva zile acolo. Peste noapte au intrat însă în oficiul postal, au furat lada cu bani, iar dimineața au dispărut. Lada a fost aflată în grădina, însă goală. Ca norocul, că nu erau mulți bani în ea, — cam 250 franci. Poliția urmărește hoții.

Cărți școlare aprobate. Abecedarul și cărțile de citire pentru școala populară, anii II-IV de Dr. Ioan Stroia, Dumitru Lăpădat și Iuliu Crișan, edițiile mai nouă sunt aprobate de P. Ven. Consistor arhiepiscopesc sub Nr. 8376/1913. iar cea pentru anii V—VI sub Nr. 234/1912. Din partea Ia. Ministru: *Abecedarul* ediția III-a sub Nr. 89,898/912. *Cărțile de citire*: pentru anul II, ediția IV sub Nr. 179,312/912, anul III, edițiile II și III sub Nr. 116,523/912, anul IV, ediția II sub Nr. 148,080/912, anul V și VI ediția I sub Nr. 45,574/912.

Călduri mari. În America continuă a fi și așa niște călduri nesuportabile. În bolnaviriile sunt foarte multe, iar casurile de moarte încă foarte dese, din pricina căldurilor. Fantăniile au săcat aproape toate, astfel, că cu trenul vine adusă apa și se împarte, după capete, pe fiecare familie, numai pentru băut.

Arde bioscopul. Într'un orașel mai mic din Italia s'au început pentru prima dată reprezentațiuni într'un bioscop bine aranjat. Lume multă a mers la comedie, astfel, că indeseala era foarte mare. Au plăcut mult publicului cele văzute, când deodată s'a năste foc în baracă, publicul dă se iasă afară, în indeseala mare însă se calcă om pe om, astfel, că rezultatul reprezentațiunii a fost: 14 morți și 49 răniți, iar bioscopul a ars până la pământ.

Nu e bună — paprica! Fala compatrioților noștri maghiari a fost totdeauna paprica din Seghedin, product curat unguresc. S'a isprăvit însă acuma și cu numele cel bun al papricii de Seghedin. S'a făcut adevărat constatarea, că nu o mai cumpără nime, fiindcă nu mai e bună și îi face mare concurență paprica din Spania. Guvernul s'a gândit deci să cumpere un teritoriu de vre-o câteva jugăre în Seghedin și să înceapă să cultive el, prin oamenii săi, paprica, după sistemul celor din Spania, îndemnând apoi și pe vechii cultivatori de paprică din Seghedin să facă tot așa, pentru a da un nou avânt papricii maghiare.

† **Eufemia Lungu** născută Popovici, soția domnului învățător pensionat Traian Lungu din Timișoara și mama scriitoarei Emilia Lungu, văd. Puhalo, a decedat în etate de 80 de ani și a fost înmormântată în 7 August nou în Timișoara. Odihnească în pace!

Apollo Bioscop. Sâmbătă în 16 și Duminecă în 17 l. c. are următorul program: O oară sultan, comic. — Concediul soldatului, dramă. — Alegerea ei, comedie. — Vanatoare de lutri (pești), după natură. — Apus de soare, dramă mișcătoare în 2 acte. — Măna hooță, comic. — Reprezentații la 6 1/2 ore și 8 1/2 seara. Muzică militară.

Cărți și reviste.

„**Anuarul băncilor române**” pe anul 1914. Anul XV. redactat de domnul *Constantin Pop*. Editura „Solidarității”, asociere de institute financiare, ca însoțire. Sibiu, tipariul tipografiei arhiepiscopale. Cuprinde, ca în trecut, date autentice referitoare la toate institutiile de bani românești din patrie. Fiind scoasă din tipar publicația aceasta aproape cu trei luni mai de timpuriu decât în trecut, din ea lipsește partea calendaristică, ceea ce însă nu detrage nimica din valoarea publicațiunii, care face bune servicii tuturor celor ce se interesează de înaintarea noastră economică.

Poșta redacției.

Brasov. Cum vezi, se publică. Exemplarele trimise le-am prelat librăriei arhiepiscopale. Noi n'avem nici vreme, nici înclinare spre a ne ocupa cu desfacerea lor.

Din public*).

Mulțămită publică.

Subscriși epitropi, în numele poporului din filia Valea-Șesei (tractul Lupșa) aducem mulțămite dlui Dumitru Gănescu, care a colectat în favorul bisericii noastre sumele date din partea următorilor credincioși:

Alexandru Lazar 1 cor. 60 bani; Ioan Span, 1 cor. 20 bani; Victor Șandru preot, Veseli Manciei, Ioan Gligor, Ioan Ienceri, Gheorghe Mitrofan, Tanasie Vlaie, Petru Vințan, Mihai Clej, Ioan Jane, Nic. Lazar, Gh. Foriș, Petru Florea, Iosif Craitz, Ioan Balta, Nic. Moartea, Teod. Dragoș, Carol Nagy, Petru Lupșa, Gh. Șuluțiu, câte 1 coroană.

Dănilă Leac, Ionuț Muntean câte 80 bani; Gh. Furdul 70 bani; Teodor Nelega, Garasim Ciocan, Paul Devalerio, Alex. Cenușă, Toma Gheoane, Ioan Ilea câte 60 bani; Nicolae Furdul, Gh. Muntean, I. Oprean, Nic. Cuc, Sabin Florea, câte 50 bani; Lazar Cotoroi, I. Pitarcă, Vasa Stoianovici, I. Motoc, Tr. Furdul, Alex. Vesea, Vas. Moduna, Iuliu Badau, Isid. Maieras, Săndor Todor, Gavr. Crăcan, Ioach. Macarie, Ieroschi, Teodor Avramescu, Vasa Radosalov, Avg. Lupac, Gher. Tuht, Iosif Pusa, Horvát István, câte 40 bani.

Visalon Vraciu, Iosif Neag, Veter Boceat ing. câte 30 bani.

Ioan Sentyan, Andr. Sentyan, Victor Macarie, Ger. Lazar, I. Tanc, I. Savulescu, Visalon Huh, Teod. Avramovici, Alex. Rus, Teod. Grădinar, Nic. Roba, Alex. Leah, Pavel Holhore, Rusanda Furdul, Gh. Mateiu, Ant. Steg, Mih. Bogdan, Lazar Dărămuș, Avram Maxin, Stefan Sărb, P. Motoc, Kőmives Ferencz, I. Vlad, Vargyasi Săndor, Copros Stefan, I. Corvinos, Sim. Radu, Ios. Sigeti, Avram Sav, P. Straja, I. Valea, Ios. Neag, Vas. Benciu, I. Alic, I. Culan, Andr. Dan, I. Bator, Gh. Miclea, Glig. Miclea, Ios. Moldovan, I. Moldovan, Covaciu Márton, Ioan Măndruț, Ioniță Bolosiu, Gh. Tyentyes, câte 20 bani.

Gherasim Beji, Sim. Dreptate, Gavr. Gimboarean, Vas. Mărginean, Dum. Lazar, Const. Radu, P. Mustea, Maria Mărginean, Veronica Mărginean, Ana Nasca, I. Manea, Pav. Ioan Nees, Deac Antal, Toma Răchiciu, Ioan Bolosim, Catița Petrariu, Drăghiciu László, Suba Matuteles, câte 10 bani, în total 50 cor. 40 bani.

Primească toți donatorii mulțămitele noastre.

Valea-Șesei, 20 Iunie 1913.

Gligore Rebutela
epitrop I.

Ioan Gan
epitrop II.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Szebenvármegye alispánjától.

8395/1913 alisp. sz. (206) 1—2

Pályázati hirdetés.

Az 1913 évi 69152 sz. B. M. rendelete a székesbesei Zsófia kórháznál engedélyezett második orvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása: 1400 kor. alap fizetés 480 kor. lakáspénz esetleg természetbeni lakás.

Felhívom, pályázni szándékozókat, hogy az 1878 évi XIV t. c. 63 §-ában előírt képesítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket 1913 szept. hó 10-ikre hozzám terjesszék fel.

Nagyszeben, 1913 évi augusztus hó 6-án.

Fabritius
alispán.

Ad. Nr. pp. 878/1913. (196) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile confesionale or. rom. din comunele mai jos însemnate prin aceasta se deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu aceste posturi sunt:

1. **Butene**, a) salariu anual de 516 cor. din repartitia dela popor; b) lemne de foc în preț de 25 cor.; c) ajutor dela stat ce se va cere pe baza documentelor învățătorului ales 659 cor.; d) locuință liberă în edificiul școlii; e) $\frac{1}{4}$ jugăr de grădină cultivată.

2. **Calățele**, a) salariu anual de 600 cor. din cassa bisericii și din repartitia dela popor; b) cvartir liber în edificiul școlii; c) $\frac{1}{4}$ jugăr de grădină cultivată; d) 3 stângeni lemne de foc; e) întregirea recerută dela stat pe baza documentelor celui ales.

3. **Nadișul-rom.** a) salariu anual de 406 cor. din repartitia dela popor; b) locuință liberă în edificiul școlii; c) relut de grădină 20 cor.; d) relut de lemne de foc 8 cor.; e) întregirea recerută dela stat pe baza documentelor celui ales.

4. **Someșul race**, a) salariu anual de 600 cor. din repartitie dela popor; b) cvartir liber în edificiul școlii; c) relut pentru grădină 20 cor.; d) lemne de foc pentru încălzit; e) întregirea recerută dela stat pe baza documentelor celui ales.

Doritorii de a reflecta la aceste posturi sunt poștiți a se prezenta la biserică în vre-o zi de Duminică ori sârbătoare spre a fi cunoscuți poporului.

Cluj, la 12 Iulie 1913.

Oficiul protopresbiterial rom. gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tulin Roșescu
protopresbiter.

Nr. 425/1913. (186) 3—3

Concurs repetiț.

Pentru ocuparea parohiei de cl. III-a **Chergeș** și filia **Popești** se publică nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fașionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții vor avea a-și înainta rugarea însoțită de documentele recerute subscri-sului oficiu protopresbiterial al Devei în termenul prefipt, având a se prezenta poporului în biserică, cu prealabila încuviințare a protopresbiterului în vre-o Duminică sau sârbătoare, spre a cânta, predica eventual liturghisi.

Deva, la 5 Iulie 1913.

Oficiul protopr. gr.-or. al Devei.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 79/1913. (204) 2—3

Edict de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Prea Ven. Consistor arhidiecezan, sub Nr. 9413/1913 Școl. prin aceasta se publică licitație minuendă pentru edificarea școlii gr.-or. rom. din **Scroafa**, care se va ținea la 17 August a. c. n. la 2 oare p. m. în cancelaria oficiului parohial din loc.

Prețul strigărei e 9074 cor. 70 bani. Materialul brutpiatră, cărămidă și nășipul le prestă comuna bisericăscă.

Lucrările se predau în total, sau în parte minus oferentului. Planul, preliminarul și condițiunile de edificare se pot vedea în cancelaria oficiului parohial, de unde se pot lua și informațiunile de lipsă.

Comuna bisericăscă își susține dreptul a alege între minus oferenții ce vor oferi garanții mai sigure. Spese de prezentare nu se compută.

Scroafa, la 8 August 1913.

Comitetul parohial gr.-or. rom.

Adam Benea
epitrop.**Gavriil Simedrea**
paroh președinte.**Nicolae Benea**
epitrop casar.**Teodor Halmăgean**
notar adhoc.Redactor responsabil **Teodor V. Păcășian**.

Nr. 9795 Plen. 1913.

(210) 1—3

CONCURS.

Consistorul arhidiecezan gr.-or. român din Sibiu dă în întreprindere pe calea licitațiunii publice minuende zidirea unui gimnaziu nou în Brad, și anume:

I. Lucrările de pământ, de zid și beton.

II. Pietrărie.

III. Dulgherie.

IV. Lucrul de învălit.

V. Lucrul de tinichigiu.

VI. Lucrul de tâmplar.

VII. Fierărie și lăcătușerie.

VIII. Lucrul de văpsit.

IX. Lucrul de geamgiu.

X. Lucrul de zugrav.

XI. Lucrul de bazalt și teracotă.

XII. Rolete de pânză.

pe lângă următoarele condițiuni:

1. Lucrările zidirii au să fie începute imediat după încuviințarea licitațiunii și au să fie combinate astfel, ca zidirea cel mult până în 31 Iulie 1915 să poată fi predată destinațiunii.

2. Ofertele sunt a se înainta în scris numai pentru întreaga lucrarea până la 1/14 Septemvrie a. c. la subscrisul Consistor, stabilindu-se eventual o sumă în paușal, pentru care se poate face.

3. Oferenții nu au să depue cauție în schimb însă li se va detrage din sumele ce li se vor plăti pentru lucrările efectuate 5% ca garanță și încă 5% până după colaudare.

4. Oferenții pot fi numai arhitecți diplomați sau persoane cari au drept a zidi edificii cu etaj.

5. Condițiunile generale detaliate, cum și planurile zidirii se pot vedea la subscrisul consistor și la arhitectul consistorial **Ioan Pamfilie** în strada Sării Nr. 23, dela care se pot căpăta estrase după planuri și devize pe lângă suma de 20 cor.

6. Ofertele se pot face numai pe tipărituri originale și sumele finale să fie scrise cu cifre și cu litere.

7. Consistoriul își rezervă dreptul a alege dintre ofertele prezentate, în mod liber și fără considerare la suma finală, acela care-i convine, eventual a publica concurs nou de licitațiune.

Sibiu, din ședința plenară a consistorului arhidiecezan, ținută la 29 Iulie v. 1913.

Consistorul arhidiecezan
gr.-or. român.

Nr. 386/1913.

(179) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școlile confesionale din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termen de 30 zile, dela această primă publicare.

1. **Acmariu** cu salariu: 600 cor., cvartir și grădină dela biserică, — restul din subvenția dela stat ce se va cere.

2. **Geomal** cu salariu: 600 cor. cvartir și grădină dela biserică, — restul din subvenția dela stat, ce se va cere.

3. **Inuri** cu salariu: 600 cor., cvartir și grădină dela biserică, — restul din subvenția dela stat ce se va cere.

4. **Rimeș-sat** cu salariu: 400 cor., cvartir și grădină dela biserică, — restul din subvenția dela stat, de care a beneficiat învățătorul trecut la penzie.

Cereri de concurs însoțite de documentele recerute să se aștearnă la subsemnatul oficiu, în termenul sus indicat, îndatându-se cei aleși, de a instrua elevii în cântările bisericăști și a-i conduce în Dumineci și sârbători la biserică unde va cânta cu ei la liturgie.

Alba-Iulia, 11 Iulie 1913.

Oficiul protopresbiterial rom.-ortodox al Alba Iuliei, în conțelegere cu comitetele parohiale.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

Nr. 441/1913 prot.

(195) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător din comuna **Iclandul-mare**, protopresbiteratul M.-Oșorheiu, se escrie concurs repetiț cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor., din cari 600 cor. dela popor; 200 cor. dela biserică și 200 cor. din fondul cultural arhidiecezan.

2. Cvartir corespunzător în edificiul școlii.

3. $\frac{1}{4}$ jugăr grădină.

În ce privește urcarea salariului învățătoresc conform art. de lege XVI din 1913 — s'a cerut ajutor dela stat.

Lângă alte datorințe impuse prin lege și regulamentele în vigoare, alesul, respective instituitul învățător la acest post i se impune ca datorință a conduce elevii la serviciile divine din biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice, și în decursul feriilor mari, și a forma un cor bisericesc cu tinerimea adultă.

Petițiunile concursuale înzestrate cu documentele recerute, să se aștearnă subscrisului oficiu protopopesic în termenul deschis. Până înainte de alegere cu 8 zile concurenții au a se prezenta în comună spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Murăș-Oșorheiu, 17/30 Iulie 1913.

Oficiul protopresbiterial gr. or. român al M.-Oșorheiului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Stefan Russu
protopresbiter.

Caut pentru prăvălia mea de spițerie și mixtă

doi învățăcei

din familie bună cari au absolvat barem 1 cl. gimnazială și posed bine limba maghiară.

Traian Baicu

(198) 2—3 comersant în Zalatna.

La rășboiu 500,000 de Români

au ieșit în calea morții, iar la noi

cu 500,000 coroane

Îți iasă norocul cu trocul în cale la **25 August** a. c., dacă îl aștepti tragerea cea mai apropiată ce va fi în și li deschizi ușa ca să între, cumpărând cel puțin un loz dela Banca Hipotecară Ungară, care îl vindem de prezent pe: **36 de rate lunare de câte 6 cor. 30 fil.**

Două lozuri împărechiate, adică unul dela Banca Hipotecară Ungară și unul dela Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie, împreună cu: **9 trageri anual** le vindem de prezent pe: **40 de rate lunare de câte 10 cor.**

Câștigurile principale:

1.000.000—, 500.000—, 400.000—, 300.000—, 2 de 200.000—, 2 de 100.000—, 2 de 75.000—, 50.000—, 10.000— cor. etc. etc.

Nici un risic!

Tot lozul câștigă!

Tragerile se țin în fața unei comisiuni supravegiate din partea statului și sunt publice. Ele au loc la: **5 și 25 Februarie, 25 Aprilie, 5 și 25 Iunie, 25 August, 5 și 25 Octomvrie și 27 Decemvrie** a fiecărui an. Cu ocaziunea tragerii din **Decemvrie** se sortează câștigul cel mai mare de pe lume de:

1.000.000 coroane.

Lozurile acestea nu-și perd valoarea ca lozurile loteriei de stat, ci joacă în continuu până la finea tuturor tragerilor, astfel că un loz în caz de noroc se poate trage și de mai multe ori. **Cel puțin odată însă trebuie să se tragă cu câștig fiecare loz.**

După primirea ratei prime imediat estradăm cumpărătorului **Lista legală de rate**, care conține Seria, Numărul și Litera lozurilor cumpărate, iar după solvirea tuturor ratelor i se vor estrada lozurile originale. Observăm la acest loc, că **deja după achitarea ratei prime dreptul de joc și de câștig este exclusiv al cumpărătorului!** Pentru asigurarea ratelor următoare trimitem cumpărătorilor cecuri postale, cruțând astfel portul.

Vă recomandăm cu toată căldura a cumpăra cel puțin unul sau două din lozurile acestea, căci după terminarea rășboiului la tot cazul li se vor urca prețul repede și nu vom mai fi în stare a le putea vinde sub condițiuni așa de favorabile ca în prezent.

Nu lăsați norocul să Vă treacă pe sub nas, profitați de ocaziune și întindeți mâna după el, căci nu puteți ști din ce tufă sare iepurile!

Lozurile acestea sunt garantate și din partea visteriei statului, ele se primesc ca cautiune oriunde, se pot lombarda (zalogi), etc., cu un cuvânt sunt **celea mai bune lozuri de pe suprafața pământului**, concentrate fiind în ele toate calitățile necesare și dorite.

Adastând cu plăcere comenzile onorațiilor cetitori, semnăm

cu deosebită stimă:

Ústredná Banka Účastinný Spolok,
Budapest, VI., Váci-körut 31.

(184) 4—4

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.